

حوزه علمیه خواجهان الزهرا (س) پلدختر

:

موضوع:

راه کارهای ارتقاء فرهنگ نماز در مدارس

تهیه کننده:

لیلا پرون

سال تحصیلی: ۹۴-۹۳

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
چکیده	۱
مقدمه	۲
نماز در لغت و اصطلاح	۳
اهمیت و جایگاه نماز	۵
آثار و برکات نماز	۷
فرهنگ نماز	۹
ویژگی های فرهنگ نماز	۱۱
اهمیت جایگاه مدرسه در ارتقاء فرهنگ نماز	۱۴
راهکارهای ارتقاء فرهنگ نماز در مدارس	۱۵
راهکارهای نهاد خانواده در ارتقاء فرهنگ نماز در مدارس	۱۷
الف- آشنا سازی فرزندان با نماز	۱۸
ب- همراهی با فرزندان در مراسم های دینی	۲۰
ج) تحسین و جایزه	۲۲
راهکارهای نهاد آموزشی در ارتقاء فرهنگ نماز در مدارس	۲۲
شیوه های مناسب آموزشی فرهنگ نماز	۲۴
الف) حضور کادر آموزشی در نماز جماعت مدرسه	۲۵
ب) برگزاری جشن تکلیف و احترام به دانش آموز	۲۷
ج) برگزاری نمایشگاه نماز	۲۸
د) بهره گیری بهینه از ایام ویژه	۲۹
ه) شرکت دانش آموزان در نماز جماعت	۳۱
داشتن زنگ مخصوص نماز	۳۲
الف) شناساندن و تشریع نماز:	۳۲
ب) اجرای آهنگ اذان	۳۳
ج) نمایش فیلم با موضوعیت نماز	۳۴
د) دعوت از علماء یا دیدار با علماء	۳۶
محیط آموزش مدارس (وجود نمازخانه در مدارس)	۳۹
نتیجه گیری	۴۰
پی نوشت	۴۳
منابع	

چکیده

در این نوشتار به راهکارهایی که باعث ارتقاء و ترویج فرهنگ نماز در مدارس می شود پرداخته شده است. از مهمترین ارکان دین اسلام نماز است که مانع تمسک به غیر پروردگار می شود. امروزه تاثیرات تهاجم فرهنگی این فریضه الهی را در بین جوانان کم رنگ کرده است لذا ضروری است که با برنامه ریزی هدفمند ارزشها و باورهای دینی در عمق جان جوانان نهادینه شود. در این پژوهش سعی شده است با استفاده از منابع و متون دینی ارزشمند، راهکارهایی که باعث ارتقاء و ترویج فرهنگ نماز در مدارس است براساس عوامل تاثیر گذار بر تربیت دانش آموزان ارائه گردیده است. از آنجا که نهاد خانواده و نهاد آموزشی از مهمترین عوامل تربیتی دانش آموزان محسوب می گردند راهکارهایی ارائه شده در این پژوهش نیز به دو بخش کلی تقسیم شده است.

۱- راهکارهای نهاد خانواده

الف) آشناسازی فرزندان با نماز

ب) همراهی با فرزندان در مراسم های دینی

ج) تحسین و تشویق

۲- راهکارهای نهاد آموزشی:

الف) شیوه مناسب آموزشی فرهنگ نماز

ب) داشتن زنگ مخصوص نماز

ج) محیط آموزشی

در ارائه سعی شده است به صورت مفصل راهکارها ارائه شده تبیین و بررسی گردد.

کلید واژه: نماز - مدارس - دانش آموز - خانواده

نماز از منظر قرآن مهمترین معلم اخلاق است روایات و روش پیغمبر و ائمه طاهرين و تجربه هم می گوید که بهترین معلم اخلاق برای انسان نماز است نماز باعث اصلاح اندیشه ها و تربیت صحیح نوجوانان و جوانان می شود امروزه مسئله ترغیب و جذب این قشر به نماز اساسی ترین مسئله در جامعه اسلامی شده است زیرا این قشر به عنوان آینده سازان و از بزرگترین سرمایه های اسلام به شمار می روند پس تلاش برای ترغیب و جذب آنان به نماز لازم و ضروری و حائز اهمیت می باشد در چند سال اخیر با برنامه ریزی از طریق نهاد آموزشی به صورت جدی به بحث نماز در مدارس پرداخته شده و تحقیق ها و پژوهش های بسیاری در این خصوص ارائه گردیده است ولی تلاش های نهاد آموزشی ثمره و نتایج پر باری نداشته است و این باعث شده تحقیق های بیشتری انجام می شود. و راهکارهایی برای ترغیب و جذب هر چه بیشتر دانش آموزان توسط نهاد آموزشی با همکاری نهاد خانواده ارائه گردد.

در این تحقیق سعی شده است راهکارهایی که این رو نهاد می توانند باعث ترغیب و جذب دانش آموزان به نماز شود و مفصلاً و نحوه چگونگی و اجرای آنها بیان شود تا بدین وسیله برنامه ای برای مدیران و خانواده ها باشد تا تلاش دانش آموزانی صالح و عاشق نماز تربیت کنند.

این تحقیق به روش اسنادی و کتابخانه ای می باشد که به این سوالات پرداخته شده است

- ۱- فرهنگ نماز چیست؟ نماز چه جایگاه و آثاری دارد؟ ویژگی های فرهنگ نماز چیست ؟ نماز در مدارس چه جایگاهی دارد؟ نقش خانواده در ارتقاء فرهنگ نماز چیست؟ نقش نهاد آموزشی (مدرسه) در ارتقا و فرهنگ نماز چیست؟

نماز در لغت و اصطلاح

«نماز در لغت به معنای پرستش، نیاز، سجود، بندگی و اطاعت. خم شدن برای اظهار بندگی و اطاعت و

یکی از فرائض دین و عبادت مخصوص و واجب مسلمانان که پنج بار در شبانه روز به جا می آورند»^۱

(نماز، نوعی انعکاس خواسته ها و نیازمندیهای فقیر، در نزد غنی با لذات می باشد نماز، ایجاد رابطه و

برقراری پیوند یک مخلوق، از عالم آفرینش است با آفریننده هستی.

نماز گشایش دریچه ای است از عالم ماده به جهان ماوراءماده.

نماز اوج خضوع و خشوع بنده است در پیشگاه مولا.

نماز تفسیری است از فلسفه خلقت بشر.

انسان در برابر تمامی زیبایی ها و نعمت هایی که از طرف خالق منان به او هدیه شده، خود را مدیون می

داند و سعی دارد تا سپاس و تشکر خویش از منعم مهربان را به گونه ای ابزار بدارد. در آیین آسمانی اسلام،

این سپاسگذاری در شکل عبادت و عبودیت، به انواع و اقسام گوناگون تبلور یافته است چنانکه قرآن کریم

می فرماید:

«و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون»^۲

جن و انس را نیافریدیم جز برای پرستش و عبودیت.

من نکردم خلق تا سودی کنم بلکه تا برندگان جودی کنم^۳

یکی از عبادت های پر اهمیت و ارزشمند که بهترین شکل عبودیت و زیباترین نوع سپاسگزاری را در برابر

معبود، نشان می دهد نماز است.

پی نوشت

- ۱- فرهنگ فارسی عمید، دکتر حسن عمید، ناشر: رهیاب نوین هور، چاپ اول ۱۳۸۹ ص ۱۲۱
- ۲- سوره الذاریاب آیه ۵۶
- ۳- رسالت و جایگاه نماز جمعه، سید رضا تقوی، ناشر موسسه فرهنگی نور ائمه، چاپ دوم ۱۳۸۵ ص ۲۸، ۲۷
- ۴- سوره انبیاء آیه ۷۳
- ۵- سوره مریم آیه ۳۱
- ۶- سوره بقره آیه ۴۳
- ۷- آیه ۱۷
- ۸- دقایقی با قرآن، محسن قرائتی، ناشر: مرکز فرهنگی درسهایی از قرآن، چاپ سازمان چاپ و انتشارات اوقاف، چاپ شانزدهم، زمستان ۱۳۹۰ ص ۱۶۳-۱۶۴
- ۹- رسالت و جایگاه نماز جمعه، سید رضا تقوی، ناشر موسسه فرهنگی نور ائمه، چاپ دوم ۱۳۸۵ ص ۳۰
- ۱۰- عنکبوت آیه ۴۵
- ۱۱- بقره آیه ۴۵
- ۱۲- سوره طه آیه ۱۴
- ۱۳- رسالت و جایگاه نماز جمعه، سید رضا تقوی، ناشر موسسه فرهنگی نورالائمه. چاپ دوم ۱۳۸۵ ص ۳۷، ۳۶
- ۱۴- رسالت و جایگاه نماز جمعه، سید رضا تقوی، ناشر موسسه فرهنگی نورالائمه. چاپ دوم ۱۳۸۵ ص

۱۵- تاملات فرهنگی سید رضا تقوی دامغانی، ناشر: نشر نخیل، چاپ سپهر، نوبت چاپ: اول ۱۳۸۷ ص ۲۰

و ۲۲

۱۶- فرهنگ مکتب اهل بیت (راه عدالت و پیشرفت)، عباس فیروزی، چاپ اول ۱۳۷۹ ص ۲۲

۱۷- ویژه نامه فرهنگی - سیاسی تبلیغ، شماره نوزدهم ص ۱۴

۱۸- فرهنگ مکتب اهل بیت (علیه السلام) (راه عدالت و پیشرفت)، مولف عباس فیروزی، ناشر شکوفه های یاس چاپ اول، بهار ۱۳۸۹ ص ۹۵ تا ۹۰

۱۹- نماز جمعه و مطالبات رهبری، سید رضا تقوی ناشر، نشر هماهنگ- چاپ سوم/ ۱۳۸۴ ص ۱۸۹

۲۰- اسلام در تعلیم و تربیت، مولف: ابراهیم امینی، ناشر: موسسه بوستان کتاب، (ویرایش دوم)، چاپ

چهاردهم ۱۳۹۱ ص ۱۵۵

۲۱- سایت رشد roshd.ir

۲۲- سوره طه آیه ۱۳۰

۲۳- آثار شگفت انگیز نماز: محمد تقی صرفی پور، انتشارات صرفی پور، چاپ اول ۱۳۸۸ ص ۱۳

۲۴- مفاتیح الحیاء، آیه الله جوادی آملی، ناشر: نشر اسراء، چاپ هفتاد و دوم ۱۳۹۱ ص ۲۴۰

۲۵- حلیه المتقین، مولف: علامه محمد باقر مجلس (ره)، تألیف: شیخ ابوالفتوح رازی مکی، ناشر: الماسی،

چاپ اول/ ۱۳۹۲ ص ۱۲۱ و ۱۲۲

۲۶- آثار شگفت انگیز نماز، محمد تقی صرفی پور، ناشر: انتشارات صرفی پور، چاپ اول، بهار ۱۳۸۸

ص ۱۴

۲۷- تربیت فرزند، مولف: دکتر سید علی حسینی زاده، ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، چاپ یازدهم

۱۳۹۱ ص ۱۸۰

۲۸- آیین تربیت، ابراهیم امینی، (واقع: رقمی)، چاپخانه صاحب کوثر، چاپ هفدهم، پاییز ۱۳۸۱ ص ۳۸۷

۲۹- رسالت و جایگاه نماز جمعه، سید رضا تقوی، ناشر: موسسه فرهنگی نور ائمه، چاپ دوم ۱۳۸۵ ص ۱۲۴

۳۰- آیین تربیت، آیه الله ابراهیم امینی، (قطع رقمی)، چاپخانه صاحب کوثر، چاپ هفدهم پاییز ۱۳۸۱ ص ۱۶

۳۱- سوره مائده آیه ۴، کتاب آیین تربیت ابراهیم امینی

۳۲- نماز جمعه و مطالبات رهبری، مولف: سید رضا تقوی، چاپ سوم ۱۳۸۴ ص ۵۲

۳۳- نماز جمعه و مطالبات رهبری، مولف: سید رضا تقوی، چاپ سوم ۱۳۸۴ ص ۵۴

۳۴- تجارب مبلغین در خصوص جذب نوجوان و جوان به مسجد، مولف: محمد علی موظف رستمی،

ناشر: موسسه دارالمعارف، چاپ اول ۱۳۸۷ ص ۱۶

۳۵- پرواز ملکوت حضرت امام خمینی، تالیف: سید احمد فهری، جلد اول بهمن ۱۳۵۹ ص ۲۳۶

۳۶- پرواز ملکوت حضرت امام خمینی، تالیف: سید احمد فهری، جلد اول ۱۳۵۹ ص ۲۴۰

منابع

- ۱- تا ملا ت فرهنگی تقوی دامغانی سید رضا ،ناشر: نشرنخیل ،چاپ سپهر،نوبت چاپ:اول ۱۳۸۷
- ۲- فرهنگ مکتب اهل بیت(راه عدالت و پیشرفت)، فیروزی عباس ، چاپ اول ۱۳۷
- ۳- ویژه نامه فرهنگی - سیاسی تبلیغ ، شماره نوزدهم
- ۴- فرهنگ فارسی عمید، دکتر عمید حسن ، ناشر: رهیاب نوین هور، چاپ اول ۱۳۸۹
- ۵- رسالت و جایگاه نماز جمعه، تقوی سید رضا ،ناشر موسسه فرهنگی نور ائمه، چاپ دوم ۱۳۸۵
- ۶- دقایقی با قرآن ، قرائتی محسن ، ناشر : مرکز فرهنگی درسهایی از قرآن، چاپ سازمان چاپ و انتشارات اوقاف، چاپ شانزدهم ، زمستان ۱۳۹۰
- ۷- فرهنگ مکتب اهل بیت (علیه السلام)(راه عدالت و پیشرفت)، مولف :فیروزی عباس ، ناشر شکوفه های یاس ،چاپ اول، بهار ۱۳۸۹
- ۸- نماز جمعه و مطالبات رهبری ، تقوی سید رضا ، ناشر: نشر هماهنگ- چاپ سوم/۱۳۸۴
- ۹- اسلام در تعلیم و تربیت،مولف: امینی ابراهیم ،ناشر:موسسه بوستان کتاب ،(ویرایش دوم)، چاپ چهاردهم ۱۳۹۱
- ۱۰- آثار شگفت انگیز نماز: صرفی پور محمد تقی ، انتشارات صرفی پور، چاپ اول ۱۳۸۸
- ۱۱- مفاتیح الحیاء، آیه الله جوادی آملی ،ناشر: نشر اسراء، چاپ هفتادو دوم ۱۳۹۱
- ۱۲-حلیه المتقین، مولف : علامه مجلس محمد باقر (ره) ، تألیف: شیخ ابوالفتح رازی مکی ، ناشر: الماسی، چاپ اول / ۱۳۹۲
- ۱۳- تربیت فرزند،مولف:دکتر حسینی زاده سید علی ،ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه ،چاپ یازدهم ۱۳۹۱

- ۱۴- بین تربیت ، امینی ابراهیم ،(واقع:رقمی)،چاپخانه صاحب کوثر ،چاپ هفدهم ،پاییز ۱۳۸۱
- ۱۵- آیین تربیت ، آیه الله امینی ابراهیم ،(قطع رقمی)،چاپخانه صاحب کوثر ،چاپ هفدهم پاییز ۱۳۸۱
- ۱۶- تجارب مبلغین در خصوص جذب نوجوان و جوان به مسجد،مؤلف: موظف رستمی محمدعلی،
ناشر:موسسه دارالمعارف،چاپ اول ۱۳۸۷
- ۱۷- پرواز ملکوت حضرت امام خمینی ،تالیف: فهری سید احمد ،جلد اول بهمن ۱۳۵۹
- ۱۸- اخلاق و خودسازی، (در مکتب قرآن و اهلیت علیهم السلام): نوشته آیه الله حسین مظاهری انتشارات
پیام آزادی - ۱۳۹۲ / چاپ دهم ص ۱۱۷
- ۱۹- برگرفته از (شیوه جذب مردم به نماز جمعه)،محققین:امینی ابراهیم ،پورحسین مهدی، تقوی محمد
کاظم،ناشر:معاونت فرهنگی شورای سیاست گذاری ائمه جمعه، چاپ اول ۱۳۸۴